

УДК 378

Павло Дмитрович Червоний

*старший психолог відділення психологічного забезпечення
відділу кадрового забезпечення Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ КУРСОВИХ ОФІЦЕРІВ У ВИХОВНІЙ РОБОТІ З КУРСАНТАМИ ВНЗ МВС УКРАЇНИ

*Досліджується формування у курсових офіцерів готовності
до виховної роботи з курсантами, рівень педагогічної взаємодії з*

курсантським колективом. Запропоновано формувати у курсових офіцерів готовність до виховної роботи з курсантами за допомогою спецкурсу.

Педагогічна взаємодія курсових офіцерів у виховній роботі з курсантами ВНЗ МВС України є одним із важливих видів їх діяльності. В цій взаємодії розвиваються і вдосконалюються їх організаторські здібності та якості, уміння та навички формувати згуртований курсантський колектив, ефективно здійснювати профілактику надзвичайних подій, подавати приклад і бути зразком для формування у курсантів культури спілкування.

Мета нашої доповіді полягає в тому, щоб довести, що підвищення рівня педагогічної взаємодії курсових офіцерів з курсантами ефективно впливає на формування у курсових офіцерів готовності до виховної роботи з курсантами.

Організаторські уміння педагога, які він широко використовує у виховній роботі, розглядали М. А. Томін і Н. Ф. Білокур. Організаторська діяльність розглядається вченими як діяльність однієї людини, що здійснює мобілізацію, координацію, взаємодію і взаємозв'язок спільно діючої групи людей [1, с. 15].

До виховних умінь, які необхідно набути студентам педвузів, М. А. Томін та Н. Ф. Білокур відносять:

- уміння визначати конкретні виховні завдання з урахуванням індивідуальних особливостей вихованців та соціально-психологічних особливостей колективу;

- уміння вивчати особистість вихованців та колектив з метою діагностики і проектування його розвитку і виховання;

- уміння організовувати колектив для виконання поставлених завдань;

- уміння співпрацювати з викладачами, вихователями, батьками та іншими особами, які беруть участь у вихованні.

У ВНЗ МВС України курсові офіцери є не тільки прямими начальниками для курсантів, а й вихователями, які реалізують комплекс заходів, що спрямовані на досягнення оптимального розвитку особистості курсанта.

Серед основних умінь педагогічної взаємодії курсових офіцерів ми виділили такі, як створювати атмосферу співробітництва на навчальному курсі; стимулювати активність курсанта в навчальному процесі; використовувати активні вербальні

та невербальні засоби взаємодії; залучати курсантів для співробітництва та співтворчості при самопідготовці.

За оцінкою курсантів курсові офіцери уміють здійснювати педагогічну взаємодію з курсантами наступним чином:

☐ створювати атмосферу співробітництва та співтворчості на курсі – 35,0 %

☐ стимулювати активність курсанта в навчальному процесі – 32,8 %;

☐ використовувати активні вербальні та невербальні засоби взаємодії – 29,4 %;

☐ задіювати курсантів у співробітництві та співтворчості при самопідготовці – 20,5 %;

Як бачимо, жодне уміння педагогічної взаємодії курсових офіцерів з курсантами за оцінкою курсантів не перейшло межу 50 %, що вказує на низький рівень умінь педагогічної взаємодії курсових офіцерів з курсантами. Це підкреслює те, що у курсових офіцерів недостатні уміння та навички педагогічної взаємодії, що говорить про низьку готовність їх до виховної роботи з курсантами.

З метою підвищення рівня педагогічної взаємодії у курсових офіцерів у виховній роботі з курсантами і готовності до виховної роботи нами запроваджений спецкурс „Формування організаторських здібностей та педагогічних умінь керівників навчальних курсів”.

Зміст спецкурсу передбачав сім тем з педагогіки, психології та спеціальної підготовки, які, на наш погляд, необхідні для виховної роботи з курсантами і профілактики надзвичайних подій. Метою змістовного модулю є формування уявлень курсових офіцерів про сутність виховної роботи, особливості спілкування з курсантами, ознайомлення слухачів з основними завданнями, принципами організації виховної роботи з курсантами та документами, які регламентують її, особливостями вербального і невербального спілкування, бар'єрами спілкування. Семінарське заняття проведено у формі конференції, під час якої розглядалися проблемні практичні питання. На практичному занятті курсові офіцери розробляли та презентували проекти індивідуального плану виховної роботи з курсантами.

Після формувального експерименту ми провели анкетування

курсантів ХНУВС з метою оцінки умінь курсових офіцерів здійснювати педагогічну взаємодію з курсантами. За оцінкою курсантів у курсових офіцерів покращилися показники умінь здійснювати педагогічну взаємодію з курсантами. Отримані такі результати (див. табл. 1):

Таблиця 1

Перелік умінь педагогічної взаємодії	Е (n = 622)		К (n = 115)	
	До експ. кількість курсантів у %	Після експ. кількість курсантів у %	До експ. кількість курсантів у %	Після експ. кількість курсантів у %
створювати атмосферу співробітництва та творчості на навчальному курсі	35,0	54,5	36,5	35,7
стимулювати активність курсанта в навчальному процесі	32,8	49,0	31,3	32,2
використовувати активні вербальні та невербальні засоби взаємодії	29,4	43,4	34,8	34,8
здійювати курсантів у співробітництво та співтворчість на самопідготовці	20,6	51,4	24,3	25,2

З таблиці ми бачимо позитивні зміни у педагогічній взаємодії курсових офіцерів з курсантами в результаті проведеного для них спецкурсу.

У курсових офіцерів контрольної групи показники педагогічної взаємодії не зазнали значних змін. Це дає підстави стверджувати, що розроблений нами та впроваджений в навчальну діяльність спецкурс «Формування організаторських здібностей та педагогічних умінь керівників навчальних курсів» формує у курсових офіцерів готовність до виховної роботи з курсантами, сприяє ефективному розвитку умінь педагогічної взаємодії курсових офіцерів у виховній роботі з курсантами.

Таким чином, впровадження спецкурсу сприяє підвищенню рівня педагогічної взаємодії курсових офіцерів з курсантами та формує у курсових офіцерів готовність до виховної роботи з курсантами.

Список використаних джерел

1. Томин Н. А. Формирование воспитательных умений

будущего учителя в процессе вузовской общепедагогической
подготовки / Н. А. Томин, Н. Ф. Белокур. – Челябинск : ЧГПИ, 1986.
– 72 с.

#